

ТЕСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЯКІСНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Титаренко Н.В.

Україна, м. Київ,

КП «Центр моніторингу столичної освіти»

Запровадження профільної старшої школи передбачає необхідність створення ефективних засобів, які сприятимуть забезпеченню якості навчальних досягнень учнів зі шкільних предметів, зокрема хімії. Хід реалізації вимог програми має бути під постійним контролем з боку вчителя з метою своєчасного коригування процесу засвоєння навчального матеріалу.

Систематичну перевірку навчальних досягнень учнів можна здійснювати, користуючись відомими формами та способами перевірки, в тому числі й тестуванням. Переваги тестової форми контролю навчальних досягнень учнів зумовлюють широке їх запровадження в навчальний процес.

Проведення ЗНО (зовнішнього незалежного оцінювання) з різних предметів, яке проводиться у формі тестування, вимагає від учнів уміння працювати з завданнями у тестовій формі. Щоб уміння (невміння) працювати з тестами не вплинуло на сам результат тестування, учень має володіти навичками роботи з цією специфічною формою завдань. Результати ж моніторингових досліджень у вигляді тестування показують, що частина учнів ще не достатньою мірою володіє цими навичками.

Це зумовлює суперечність між ефективністю тестової методики та умінням учнів працювати з тестами. Тому, ми вважаємо, що розробка якісних вимірників рівня навчальних досягнень учнів з хімії у формі тестів та запровадження їх у навчальний процес є своєчасною вимогою сучасного стану освіти.

Оскільки за даними МОН України, більшість класів старшої школи вивчатимуть хімію на академічному рівні, це зумовлює необхідність розробки вимірників рівня навчальних досягнень учнів за програмою академічного рівня.

Ми вважаємо, що, розробляючи вимірники рівня навчальних досягнень учнів з хімії в профільній школі необхідно брати за основу: мету та зміст хімічної освіти на академічному рівні; специфіку навчально-виховного процесу з хімії; особливості викладання хімії на академічному рівні. Необхідно враховувати також позитивний досвід вчителів хімії вітчизняних і зарубіжних, та думки вчених і методистів.

Після ознайомлення з програмовими вимогами до рівня навчальних досягнень учнів з хімії на академічному рівні, були розроблені експериментальні матеріали. Аналіз методичної та дидактичної літератури визначив за необхідне розробку завдань у тестовій формі, які направлені на порівняння властивостей речовин, що вивчають у 10 – 11 класах. Крім того знання, отримані у основній школі дозволили включити в зміст тестів завдання-вимірники, які перевіряють не тільки знання, отримані в 10-11 класах, а й уміння застосовувати набуті в основній школі знання для правильного виконання завдань, визначених програмою профільної школи.

Розроблені експериментальні матеріали містять по два тести для 10-го класу з тем: «Неметалічні елементи та їх сполуки»; «Металічні елементи та їх сполуки», кожен з яких має по п'ять паралельних варіантів. Кожен тест містить двадцять завдань різної форми, які розміщені в порядку зростання складності. Такий підхід дозволяє в межах класу здійснювати диференційований підхід до перевірки рівня навчальних досягнень учнів. Розроблена нами методика застосування тестів у навчальному процесі визначає, що перед початком тестування вчитель має повідомити учнів про структуру тесту за складністю і про те, що учень може виконувати посильні для себе завдання. При цьому учень зможе отримати ту кількість балів, яку він набере, виконавши певну кількість завдань. Підхід до

оцінювання результатів виконання кожного завдання ми визначили таким, що завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюють в один бал. У завданнях на відповідність - по одному балу за кожен визначену відповідність. У завданнях на правильну послідовність – один бал за перший та другий пункти послідовності, по одному балу - за третій та четвертий пункти. В цілому, за таке завдання учень максимально може отримати три бали. За виконання завдань відкритої форми учень може отримати певну кількість балів, залежно від кількості елементів знань, які перевіряє завдання. Наприклад, завдання для 10 класу:

Складіть рівняння окиснення амоніаку. Доберіть коефіцієнти, використавши метод електронного балансу та вкажіть число відданих електронів:

Відповідь:

--	--	--	--

За виконання такого завдання учень може отримати максимально три бали (по одному балу за кожен елемент знань): складання рівняння реакції, складання електронного балансу, визначення числа відданих електронів.

Для переведення отриманих учнем за тест балів в оцінку за 12-бальною шкалою ми запропонували підхід, який визначили для себе, проаналізувавши аналогічні підходи в інших країнах світу.

В ході тестування учень набирає тестові бали, за якими вчитель може обчислити коефіцієнт засвоєння навчальної інформації **K** за формулою:

$$K = \frac{n}{N} \cdot 100\% ,$$

де n – сума балів, набраних учнем,

N – загальна сума балів за тест.

Потім коефіцієнт **K** учитель переводить в оцінку за 12-бальною шкалою.

K, %	Тестовий бал (приклад)	Оцінка
100 – 93	46 – 43	12
92 – 85	42 – 39	11

84 – 76	38 – 35	10
75 – 68	34 – 31	9
67 – 60	30 – 28	8
59 – 51	27 – 23	7
50 – 43	22 – 20	6
42 – 35	19 – 16	5
34 – 26	15 – 12	4
25 – 18	11 – 8	3
17 – 10	7 – 5	2
9 – 1	4 – 1	1

Наш підхід до складання тестів, оцінювання результатів виконання завдань тесту та методика їх використання в навчальному процесі проходить експериментальну перевірку в школах м. Києва й області. Результати експерименту будуть висвітлені в наступних публікаціях.